

27. 1. 2025

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezinárodní příslušnost u smluv o vývoji softwaru (on-line ICT službě)

Určení příslušnosti soudu v případech mezinárodních sporů, které se týkají smlouvy o poskytování online služeb informačních technologií bez uzavřené prorogační dohody, je kupodivu dosud téměř neřešenou otázkou. Nedávný rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-526/23 VariusSystems se tak poprvé vyjadřuje k tomu, kde se nachází "místo plnění" v případech sporů ze smlouvy o vývoji a užívání softwaru.

Tento článek shrnuje hlavní okolnosti a argumenty rozhodnutí. Poměrně radikální závěr o tom, že „místo plnění“ se nachází v místě, odkud zákazník přistupuje k softwaru, by přitom měl být vnímán spíše zdrženlivě.

Podnikání v prostředí internetu je nedílnou součástí moderní digitální ekonomiky. Například společnost McKinsey odhadla, že k roku 2021 dosahovala hodnota digitální ekonomiky v České republice 18 miliard eur, což představovalo přibližně 8 % HDP. Hlavní podíl na těchto výsledcích měl digitální obchod a služby informačních a komunikačních technologií (ICT).[\[1\]](#) Nejinak je tomu i v dalších rozvinutých státech.

Každodenně dochází k uzavírání stovek smluv, které se k digitálnímu podnikání vztahují. S ohledem na virtuální prostředí však může být v některých případech obtížné určit, jakým právem se uzavřená smlouva má řídit, či kde má být řešen případný spor mezi smluvními stranami, jde-li o smluvní vztah s mezinárodním prvkem. Je tomu tak zejména v případě, že k plnění smluvních závazků dochází prostřednictvím internetové sítě, ke které je možno se připojit v zásadě odkudkoli.

Pro problematiku určení příslušného soudu, má v prostředí Evropské unie enormní význam stěžejní nařízení Brusel I bis.[\[2\]](#) Nařízení Brusel I bis stanoví jednotná pravidla pro určení mezinárodní (a v některých případech i místní) příslušnosti soudu. Soudní dvůr Evropské unie („SDEU“) učinil v nedávné době důležitou interpretaci **pravidel určení příslušnosti v případě sporu ze smlouvy o on-line poskytování služeb informačních technologií**.

Případ VariusSystems a jeho skutkové okolnosti

SDEU se ve věci C-526/23 vůbec poprvé věnoval otázce určení příslušného soudu v případě smluvní odpovědnosti v rámci sporu mezinárodní povahy, jehož předmětem bylo poskytování on-line služeb informačních technologií. Přestože k rozvoji on-line prostředí dochází nejpozději od konce minulého století, SDEU dosud neměl příležitost se uvedenou otázkou zabývat. Je tomu tak zjevně proto, že v prostředí e-commerce je rozšířená praxe ujednání o prorogaci[\[3\]](#) (a to ať již přímo ve smlouvě samotné či v rámci obchodních podmínek).[\[4\]](#)

V uvedeném rozsudku C-526/23 byly dány následující okolnosti. Rakouská společnost VariusSystems vyvinula pro německou společnost GR Inhaberin na základě ústní smlouvy software umožňující analyzovat testy na covid-19 přizpůsobený pro německé prostředí (odpovídající německé legislativě). V rámci této ústní smlouvy nebyla sjednána prorogační doložka, ani určeno místo plnění závazku. Mezi stranami nastal spor o to, zda je dodaný software vadný, a na něj navázal spor o úhradu sjednané odměny VariusSystems, která software vyvinula. VariusSystems proto podala žalobu na zaplacení dlužné částky u rakouského soudu. Příslušnost rakouských soudů dovozovala na základě toho, že ačkoli byl dotčený software uzpůsobován k použití v Německu, veškeré práce byly provedené v Rakousku. Žalovaná GR Inhaberin zpochybnila příslušnost rakouských soudů s tím, že projednávaný spor by měl být řešen před německými soudy.

K SDEU tak byla položena předběžná otázka, zda u žaloby ze smlouvy, jejímž předmětem je vývoj a využívání softwaru přizpůsobeného individuálním potřebám zákazníka, je místem plnění **(i)** místo, kde poskytovatel služby software programuje; anebo **(ii)** místo, kde má zákazník přístup k softwaru, tedy odkud do něj nahlíží a používá jej.[5] Uvedená otázka se tedy týká výkladu čl. 7 odst. 1 nařízení Brusel I bis.

K ustanovení čl. 7 odst. 1 nařízení Brusel I bis

Ustanovení čl. 7 odst. 1 nařízení Brusel I bis stanoví zvláštní příslušnost pro spory ze smluv.[6] Primárním hraničním určovatelem pro určení příslušnosti je podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel I bis místo, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn.[7] Ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Brusel I bis pak specifikuje, co se rozumí místem splnění závazku u závazků, které jsou v praxi přeshraničního obchodu sjednávány nejčastěji - případy prodeje zboží a případy poskytování služeb.[8] Obě kategorie je přitom nutno vykládat autonomně.[9] Podle alinea dva citovaného ustanovení platí, že pro případy poskytování služeb je místem plnění závazku **místo na území členského státu, kde služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytnuty**.

Aplikace výše popsaného jurisdikčního kritéria by v zásadě neměla činit problém v případech, kdy k poskytnutí a přijetí služby dochází v tomtéž místě (například osoba A si objedná vystoupení - poskytnutí služby - od umělce B v místě X, poskytnutí plnění i jeho přijetí je pak v tomtéž místě). Pokud jsou však tato místa rozdílná, je nutné učinit obtížné rozhodnutí o tom, které z obou potenciálně dotčených míst by mělo převážet. Řešení uvedeného problému je ještě složitější v případě služeb poskytovaných online. V těchto případech je totiž zpravidla potřeba zapojení obou smluvních partnerů, resp. k poskytnutí služby nedojde, dokud není čerpána (dokud se nezhmotní do určitého výsledku).[10]

Jak již bylo zmíněno výše, SDEU dosud neměl možnost zabývat se otázkou určení charakteristického místa plnění závazku při poskytování online služeb informačních technologií. Ve své dosavadní rozhodovací praxi však například řešil otázku určení místa hlavního poskytování služby spočívající v obchodním zastoupení. Ve věci Wood Floor dospěl SDEU k závěru, že v případě poskytování služeb obchodního zastoupení v několika členských státech je soudem příslušným k rozhodnutí o všech nárocích ze smlouvy soud, v jehož obvodu se nachází **místo hlavního poskytování služeb**. Primárně je třeba určit toto místo **(i)** podle ustanovení smlouvy. V případě jejich neexistence je místem hlavního poskytování služeb **(ii)** místo faktického plnění. Pokud není možné určit ani místo faktického plnění, je místem hlavního poskytování služeb **(iii)** místo, kde má obchodní zástupce bydliště.[11] Tento kaskádovitý výklad SDEU potvrdil ve věci Saey Home (v dané věci šlo o náhradu škody v souvislosti s ukončením smlouvy o výhradní distribuci).[12] SDEU se rovněž zabýval otázkou určení příslušnosti v případě, kdy v důsledku poskytnutí úvěru dvěma solidárním dlužníkům úvěrovou institucí podal jeden z dlužníků regresní žalobou na druhého. SDEU předně kvalifikoval

smlouvu o úvěru jako smlouvu o poskytování služeb ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Brusel I bis, přičemž toto jurisdikční kritérium se aplikuje i na regresní nárok. Následně uvedl, že pokud si strany ve smlouvě neujednaly jinak, je „místem na území členského státu, kde služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytnuty“ v případě poskytnutí úvěrové smlouvy dvěma solidárním dlužníkům úvěrovou institucí místo, kde má tato instituce sídlo.[\[13\]](#)

Zde je třeba připomenout, že ve věci VariusSystems byla předběžná otázka položena poměrně úzce (vztahovala se „pouze“ k výkladu „místa plnění“) a SDEU při řešení předkládané věci ve svém poměrně stručném rozhodnutí tento rozsah nepřekročil. Jinými slovy při řešení předkládané věci bylo presumováno, že „místo plnění“ je možné určit a nebylo nutné se uchýlit k bydlišti poskytovatele služby. SDEU tedy vybíral mezi tím, zda při vývoji a využívání softwaru uzpůsobeného potřebám zákazníka je místem plnění místo, kde dochází k programování softwaru, anebo místo, kde zákazník software používá.

Rozhodnutí SDEU: místo, odkud zákazník používá software jako „místo plnění“

SDEU se přitom přiklonil ke druhé z obou nabízených variant. V rozsudku C-526/23 VariusSystems dospěl k závěru, dle kterého **„místem plnění“ smlouvy, jejímž předmětem je vývoj a využívání softwaru určeného k uspokojení potřeb zákazníka usazeného v jiném členském státě, než ve kterém je usazena společnost, která tento software vytvořila, navrhla a naprogramovala, je místo, kde tento zákazník k uvedenému softwaru přistupuje, tedy odkud do něj nahlíží a používá jej.**

Hlavní argument vedoucí k tomuto závěru lze shledat zřejmě v bodě 21 předmětného rozhodnutí. V něm SDEU uvádí, že za daných skutkových okolností „návrh a programování softwaru nepředstavují závazek, který by byl pro takovou smlouvu charakteristický, neboť ke skutečnému poskytnutí služby, jež je předmětem uvedené smlouvy, dotčenému zákazníkovi dochází až od okamžiku, kdy je tento software zprovozněn. Ke skutečnému poskytnutí této služby totiž dochází až od tohoto okamžiku, od něhož lze uvedený software používat a kontrolovat jeho kvalitu.“

Nejsem si jistý, že tato argumentace je zcela přesvědčivá a v případě mechanického přejímání může mít poměrně závažné následky. Za všechny lze zmínit rozpor s úpravou určení rozhodného práva pro smlouvu o poskytování služeb podle nařízení Řím I.[\[14\]](#) Podle jeho čl. 4 odst. 1 písm. b) platí, že smlouva o poskytování služeb se řídí právem země, v níž má poskytovatel služby obvyklé bydliště (srov. paralelu s třetím bodem kaskády podle rozsudků Wood Floor/Saey Home, resp. řešení přijaté ve věci Kareda.

V souvislosti s výše uvedenou pochybností lze upozornit na stanovisko generálního advokáta J.R. de la Tour. Ten sice dospěl ke stejnému závěru, avšak jeho argumentace je významně propracovanější. Reaguje v ní například na rozpor s řešením přijatým v nařízení Řím I a vyslovuje se, že v dané kauze by měla nad kolizní normou pro smlouvu o poskytování služeb převážet tzv. úniková klauzule upravená v čl. 4 odst. 3 nařízení Řím I.[\[15\]](#) Generální advokát zmiňuje rovněž pochyby o praktickém dopadu jím navrhané (a ze strany SDEU nakonec přijatého) řešení. Spojení jurisdikce s místem odkud zákazník k softwaru přistupuje a používá jej, mu totiž umožňuje do určité míry ovlivnit, který soud bude nakonec příslušný (např. záměrným výběrem místa, odkud bude k softwaru přistupovat). Zde je však nutné s generálním advokátem souhlasit, že i kdyby bylo přijato opačné řešení, přineslo by to rovněž řadu praktických problémů. V praxi například nezřídka dochází k tomu, že software je navrhován a programován na více místech, více zapojenými subjekty apod.[\[16\]](#)

Závěrečné shrnutí

Závěry rozsudku C-526/23 VariusSystems tak lze shrnout takto: V případě, že **(i)** byla uzavřena smlouva o vývoji a využívání softwaru **(ii)** pro specifického zákazníka **(iii)** usazeného v jiném členském státě EU než je společnost vyvíjející software, **(iv)** smluvní strany si nesjednaly místo sudiště (prorogace), **(v)** smluvní strany neurčily místo plnění, je místem plnění místo odkud tento zákazník k uvedenému softwaru přistupuje, **(vi)** pokud se nachází v členském státu EU. SDEU byl v předmětné věci postaven před složitou otázkou, přičemž přijaté řešení za okolností daného případu je nepochybně legitimní. Domnívám se však, že učiněný závěr by neměl být automaticky přejat pro jakékoli poskytování služeb spočívající v přípravě a programování softwaru. Přestože uvedený rozsudek přináší první odpovědi pro dosud judikaturně neřešenou oblast, v budoucích obdobných případech by mělo být důkladně dbáno na možné skutkové odlišnosti.

Mgr. David Línek,
advokát

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

Palladium Praha
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz

[1] Shrnutí společnosti McKinsey „Digital challengers on the next frontier: Perspective on the Czech Republic within Central and Eastern Europe“ ze dne 20. 9. 2022; veřejně dostupné >>> [zde](#).

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění).

[3] Srov. obdobně stanovisko generálního advokáta J.R. de la Tour ze dne 5. 9. 2024 ve věci C-526/23, VariusSystems, bod 3.

[4] Sjednávání platných prorogačních doložek v prostředí e-commerce je pak samostatným tématem, které přesahuje rozsah tohoto příspěvku. K tomu srov. například rozsudek SDEU ze dne 21. 5. 2015 ve věci C-322/14, El Majdoub, anebo rozsudek SDEU ze dne 24. 11. 2022 ve věci C-358/21 Tilman.

[5] Srov. rozsudek SDEU ze dne 28. 11. 2024 ve věci C-526/23 VariusSystems, bod 13.

[6] Po dle pravidel tzv. zvláštní příslušnosti (upravených v kapitole II, oddílu 2 nařízení Brusel I bis) může žalobce zahájit spor vedle obecného soudu žalovaného i u jiných soudů - na základě jurisdikčních kritérií obsažených v čl. 7 až 9 nařízení Brusel I bis.

[7] Ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel I stanoví: Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována, pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn;

[8] Zde je vhodné připomenout, že při určení jurisdikce podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel I bis se uvedené jurisdikční kritérium uplatní pro individuální, konkrétní závazek, jehož slnění se žalobce domáhá. Nelze tak vyloučit, že z jedné smlouvy (obsahující více závazků) by mohlo být žalováno v různých místech - k tomu srov. rozsudek SDEU ze dne 6. 10. 1976 ve věci 14/76 De Bloos. Oproti tomu v případech určení jurisdikce podle čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Brusel I bis k této fragmentaci nedochází - k tomu srov. rozsudek ze dne 14. 9. 2023 ve věci C-393/22 EXTÉRIA či rozsudek SDEU ze dne 3. 5. 2007 ve věci C-386/05 Color Drack.

[9] Oproti tomu v případě určení jurisdikce podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel I bis se místo plnění neposoudí na základě autonomního výkladu, ale podle pravidel mezinárodního práva soukromého lex fori - k tomu srov. rozsudek SDEU ze dne 28. 9. 1968 ve věci 12/76 Tessili.

[10] Srov. rozsudek SDEU ze dne 28. 11. 2024 ve věci C-526/23 VariusSystems, bod 21. V literatuře pak MAGNUS, Ulrich a Peter MANKOWSKI. European commentaries on private international law - ECPII. Volume 1: Brussels Ibis Regulation. Köln: Otto Schmidt, 2023., strana 222, marg. 183.

[11] Srov. rozsudek SDEU ze dne 11. 3. 2010 ve věci C-19/09 Wood Floor.

[12] Srov. rozsudek SDEU ze dne 8. 3. 2018 ve věci C-64/17 Saey Home.

[13] Srov. rozsudek SDEU ze dne 15. 6. 2017 ve věci C-249/16 Kareda.

[14] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

[15] Srov. stanovisko generálního advokáta J.R. de la Tour ze dne 5. 9. 2024 ve věci C-526/23, VariusSystems, bod 51.

[16] Srov. stanovisko generálního advokáta J.R. de la Tour ze dne 5. 9. 2024 ve věci C-526/23, VariusSystems, bod 50.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)